

Skiller man hovedet fra kroppen – står man med et lig

Jeg husker en forårsdag. Min yngste datter var blevet student, og studenterne var på deres forældre besøgsrunde. Vi stod og snakkede i haven, og ind imellem var der en dreng, der lige lavede en saldo. Bortset fra mig var der vel ingen, der rigtig bemærkede det, for det var mere almindeligt, end at nogen tog sig en smøg. En del af afslapningen.

I det vestjyske er det at bruge kroppen, i gymnastik, i fodbold, i arbejdet som flaskedreng eller i stalden, en integreret del af livet. Den voksne, der sidder foran computeren en hel dag, går i haven, når arbejdsdagen er slut. Man tænker ikke det kropslige som en underordnet del af mennesket.

Min ældste datter er begyndt på Statens Teaterskole for Moderne Dans. Hun synes, at der er for lidt plads til refleksion og intellektuel tilgang til dansen. Klart - hun er vokset op i en egn, hvor der er sammenhæng mellem krop og sjæl. Krop og intellekt. Hun fortalte om et forløb, hvor de skulle bruge fysisk modstand, som mulighed for at finde bevægelsesveje omkring modstanden. Pludselig så hun, hvorledes hun kunne bruge teorierne i dansen på uddannelsen generelt. Altså at bevæge sig rundt om frustrationerne i stedet for at blive lammet af dem.

En sommerdag forrige sommer skete der noget på en højskole i det sønderjyske, som jeg ikke troede mulig. Man ville undersøge, om undervisningen på højskolen levede op til loven om at være bredt almindannende. Det er selvfølgelig ikke bare legitimt - men nødvendigt. Men metoden!

Man accepterede ikke kropslighed - dansen - som værende bredt almindannende. Så man sad med stopur. De talte ord, uanset det kunne være det rene vås, blev betragtet som værende alment, men bevægelserne talte ikke med. Det blev regnet ud i minutter og sekunder. Vi har på Vestjyllands Højskole så meget traditionel højskole, foredrag, sang m.m., at vores indholdsplan umiddelbart blev godkendt, men jeg blev provokeret ind i min grundvold, og en lang og lærerig mail-diskussion begyndte med embedsværket. En fin demokratisk historie udspillede sig. Vi argumenterede frem og tilbage og vi flyttede os begge. Fra ministeriet side blev det godtaget, at hvis ord og bevægelse arbejder sammen, kunne dansen godtages som værende en del af det bredt almindannende. Tilbage stod dog at kroppens udtryk ikke havde samme værdi som ordet. Ordet - der betragtes som intellektets forlængede arm for nu at blive i kropsproget. Selvfølgelig er der færdighedslære i dans, som ikke kan tælles med i et almindannende regnskab, ligesom tyske remser heller ikke kan. Men dansen som et kreativt sprog, et kunstnerisk sprog kan ikke tilsidesættes. Hverken for den udøvende eller den der ser på.

Søren Kirkegaard sagde, at der ikke var dét problem, man ikke kunne gå sig fra. Om han nu mente at problemets vigtighed svandt ind, eller om han fandt løsningen ved at sætte det ene ben foran det andet, har jeg ikke undersøgt, men jeg får selv styr på det umiddelbart ustyrlige ved at gå langs fjorden eller havet. Her bliver bevægelsen til en slags meditation.

I dansen bliver bevægelsen en bevægelse ind i en problemstilling, og her har man oven i købet mulighed for at ende processen med f.eks. en forestilling. Her kan nogen påstå at dans er uforståelig. Ja, som et foredrag kan være uforståelig for nogen og gå lige ind hos andre.

Jeg har lavet en forestilling over Højsangen sammen med Klezmer Duo. For én aldersgruppe er det bedst, hvis jeg holder foredrag først, for at gøre forestillingen mere forståelig. Hos de unge er det modsat. Her er forestillingen indgang til ordene.

Vi "på kanten" lever oftest et liv, hvor kroppen ikke bare er et hylster, der bærer rundt på os. Den kunstneriske del af kropsudtrykket er til gengæld et land, der kan dyrkes. I øjeblikket er der ikke mange steder, man kan se dans, og der kommer ikke mange, til det som er. Det er en cirkel, der skal brydes. Ikke mindst hvis vi skal få folk til at flytte hertil eller bare komme tilbage. Kultur er ilt og lige så vigtig som "en sund sjæl i et sundt legeme".

Tænk hvis vi kunne kombinere det bedste fra by- og landkulturen. Digteren Knud Sørensen kalder ikke Vestkysten for "Den rådne banan" men "Kulturbananen". Helt forkert er det ikke?

Af Else Mathiassen, forstander på Vestjyllands Højskole